

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kozma Anikó Ügyvédi Iroda ... által képviselt Merkantil Car Gépjármű Lízing Zártkörűn Működő Részvénytársaság ... felperesnek a Dezső és Társai Ügyvédi Iroda ... által képviselt Magyar Állam (törvényes képviselője: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium 1011 Budapest, Fő u. 44-50.) alperes ellen általános szerződési feltételek érvényességének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. február 24-én kelt 24.G.40.144/2015/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (Kétszázötvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperes 2015. január 12-én előterjesztett, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) 8. § (1) bekezdés b) pontjára, 8. § (4) bekezdésére és 11. § (3) bekezdésére alapított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az általa a Törvény hatálya alá tartozó 2004. május 1. és 2014. július 26. közötti időszakban kötött, a Törvény rendelkezései szerint fogyasztói kölcsönszerződésnek minősülő szerződésekben (termék) alkalmazott, számára egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő, a per tárgyává tett általános szerződési feltételek megfelelnek a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek mindegyikének, ezért tisztességesek és érvényesek.

A Törvény hatálya alá tartozó valamennyi felperesi termék esetén alkalmazott általános szerződési feltételek kereset tárgyát képező 2. pontja a következőképpen rendelkezett:

„A lízingbeadó Természetes személy lízingbevevő adós esetén a kölcsön futamideje alatti csekk-kérés, felszólítás, szerződésfelmondás, szerződéses kötelezettség teljesítésére vonatkozó felszólítás, KHR-be való felvitelre való figyelmeztetés és a KHR-be való adatátadásról tájékoztatás költségét jogosult egyoldalúan a lízingszerződés megkötését követően a Magyar Posta Zrt.-nek a Lízingbeadó által a fentiek szerint igénybe vett szolgáltatásainak díjáról szóló hirdetményben foglalt változás tényleges hatásának megfelelő arányban akként módosítani, hogy ezen változás

évente a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett előző évi rendes fogyasztói árindex mértékét nem haladja meg.

A lízingbeadó a fentebb megjelölt díjak módosítása esetén a Természetes személy lízingbeadót a módosítás tényéről és a módosított díjak új mértékéről, a módosítás hatálybalépését megelőzően legalább hatvan nappal hirdetményben, továbbá – a jelen kölcsönszerződésben foglaltak szerint – a módosítás hatálybalépését megelőző legalább hatvan nappal postai úton feladott levéllel vagy más tartós adathordozón is értesíti.

A fenti díjaknak Természetes személy lízingbevevő számára kedvezőtlen egyoldalú módosítása esetén a Természetes személy lízingbevevő a módosítás hatálybalépése előtt jogosult a jelen lízingszerződés díjmentes felmondására.”

Az általános szerződési feltételek ezen szerződéses kikötéshez kapcsolódó, azonban a felperest egyoldalú szerződésmódosításra jogosító rendelkezést nem tartalmazó, a kereset tárgyát nem képező 1. pontja azt rögzítette, hogy a szerződéskötéskor meghatározott feltételek melletti díjszabást felperes a következő esetekben alkalmazza: a futamidő alatti csekk-kérés, adós által harmadik személy részére történő használatba adás engedélyezése, forgalmi engedély-csere, személyi- és teherfuvarozói engedély kiadása, üzembentartói engedély és egyéb engedély kiadása, bankinformáció nyújtása, szerződésfelmondás, szerződésmódosítás, felszólítás a szerződéses kötelezettség teljesítésére, szerződésmásolat készítése, már kiadott dokumentumok ismételt kiállítása, sms-ben történő felszólítás és/vagy felmondás, felmondás hatályon kívül helyezése, KHR-be való felvitelre való figyelmeztetés és a KHR-be való adatátadásról tájékoztatás.

Felperes az általa részletesen kifejtett indokok alapján a kereset érdemi vizsgálatát megelőzően az Európai Unió Bírósága Pp. 155/A. §-a szerinti előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését indítványozta a per tárgyalásának egyidejű felfüggesztése mellett a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (1) bekezdése, az 1. cikk (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az 5. cikk, valamint a 7. cikk (2) bekezdése rendelkezéseinek értelmezése, az általa megjelölt kérdések tisztázása érdekében.

A per érdemére nézve felperes indokai részletes kifejtésével állította, a per tárgyává tett általános szerződési feltételek tisztességesek és érvényesek, mert megfelelnek az elfogadásuk időpontjában hatályos jogszabályokban előírt követelményeknek, ennél fogva a Törvény 4. § (1) bekezdése szerinti követelményeket is kielégítik.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209. § (6) bekezdésének az Irányelv 1. cikk második bekezdésében foglaltakat a nemzeti jogba átültető rendelkezésére figyelemmel továbbá nem minősülhetnek tisztességtelennek a perbeli szerződéses kikötések azért sem, mert a törvényben meghatározott egyes elvek – például átláthatóság, ténylegesség és arányosság, szimmetria elve – érvényesülését biztosító rendelkezések a régi Hpt. kógens rendelkezéseinek megfelelően nem az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító általános szerződési feltételekben, hanem a Felügyelet által ellenőrzött, a fogyasztó számára nem nyilvános, üzleti titoknak minősülő felperesi árazási elvekben kerültek meghatározásra.

Hangsúlyozta, a Törvény 4. §-ának alkalmazása és értelmezése, a tisztességtelenség vizsgálata során nem hagyhatók figyelmen kívül a perbeli általános szerződési feltételek kidolgozása, alkalmazása időpontjában hatályban volt irányadó kógens jogszabályok koherens rendszert alkotó rendelkezései.

Figyelemmel kell lenni továbbá arra is, hogy amennyiben az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) eltérést nem engedő, kógens rendelkezése előírta a Törvény 4. § (1) bekezdésében nevesített elvek valamelyikének alkalmazását, e kógens jogszabályi rendelkezés a régi Ptk. 205. § (2) bekezdésének a fogyasztói szerződésekre is irányadó rendelkezése szerint a felek megállapodása nélkül is a fogyasztói kölcsönszerződések részévé vált, így abban az esetben, ha a pénzügyi szolgáltató a szerződéskötéskor megfelelő tájékoztatást adott a fogyasztónak a kógens jogszabályi rendelkezésről, az annak megfelelő szerződéses kikötés hiánya esetén sem kerülhet sor az egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító általános szerződési feltétel

tisztességtelenségének megállapítására.

A perbeli szerződéses kikötések tisztességtelenségének vizsgálatakor továbbá a régi Ptk. 209. § (2) bekezdésére figyelemmel az általános szerződési feltételek hozzájuk kapcsolódó 1. pontjában foglaltakat is értékelni kell, mert e rendelkezés alapján állapíthatja meg a fogyasztó, hogy mihez képest és milyen arányban változhat utóbb a 2. pontban részletesen felsorolt díjak mértéke.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az az ezzel szorosan összefüggő átláthatóság elvének érvényesülésével összefüggésben felperes a 2/2012. (XII.10.) PK véleményben foglaltakra utalva kiemelte, a perbeli szerződési feltételek megfelelnek az egyértelmű, világos, érthető szerkesztés, megszövegezés követelményének. Az átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő „átlagos fogyasztó” számára közérthető stílusban, olvasható formátumban kerültek megszövegezésre és áttekinthető szerkezetben jelentek meg. Azok ismeretében az átlagos fogyasztó előre láthatta, hogy a jövőbeli egyoldalú szerződésmódosításra milyen feltételek teljesülése esetén kerülhet sor, a szerződési feltételek kidolgozása, alkalmazása időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezések szerint ugyanakkor a felperes kötelezettsége nem terjedt ki arra, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges mértékéről is tájékoztassa a fogyasztót.

A szerződéses kikötések alapján a fogyasztó számára egyértelműen megállapítható, hogy a szerződéskötéskor alkalmazott díjszabás szerinti költségek tekintetében felperest az egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége a fogyasztónak postai úton megküldött levelek költségének, díjának a postai díjszabás szerződéskötést követő változásából eredő módosulása esetén illeti meg, mégpedig a postai díjszabás utóbb közzétett változása arányában. Az is egyértelmű, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a fogyasztónak a szerződéskötéskor levélküldés érdekében igénybe vett postai szolgáltatások díjának növekedése szolgálhat alapul. Így például ha a szerződéskötéskor felperes a levelet ajánlott küldeményként küldte, akkor az ajánlott küldemény díjszabásának változása esetén módosíthat, ha tértivevényesen küldte, akkor a tértivevényes küldemény díjszabásának változása jogosítja fel az egyoldalú szerződésmódosításra.

Nem szükséges és a felperestől nem is várható el, hogy az általános szerződési feltételekben előre konkrétan megjelölje azt a postai szolgáltatást, amelyet igénybe fog venni, és amely díjának változása a díjszabás szerinti költségek módosulását eredményezheti, mert ennek megjelölése esetén az adott postai szolgáltatás elnevezésének későbbi változása, illetve a szolgáltatás későbbi megszűnése, helyette új szolgáltatás bevezetése azt eredményezné, hogy a ténylegesen a fogyasztó érdekében igénybe vett posta szolgáltatás díjának változásából eredő arányos többletköltséget felperes nem háríthatja át a fogyasztóra.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Indokait részletesen kifejtve az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését és ezzel összefüggésben a per tárgyalásának felfüggesztését az Irányelv 4. cikk (1) bekezdése, 5. cikke és 7. cikk (2) bekezdése tekintetében egyaránt szükségtelennek tartotta, hangsúlyozva azt is, a Törvény a Kúria által a régi Ptk. rendelkezéseinek értelmezése körében az Európai Unió Bíróságának gyakorlatára is figyelemmel lefektetett elveket emeli jogszabályi szintre a tisztességtelenség vélelmének felállításával, anélkül azonban, hogy új anyagi jogi szabályokat vagy új jogelveket állapítana meg, ezért rendelkezései nem valósítanak meg visszaható hatályú szabályozást, továbbá az uniós joggal való összhang hiánya és az Irányelv értelmezésének szükségessége sem merülhet fel.

A per érdemére nézve egyebek mellett hangsúlyozta, a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott valamelyik elv érvényesülésének kogens jogszabályi rendelkezéssel történő előírása önmagában nem eredményezi ezen elv tényleges érvényesülését is a fogyasztói kölcsönszerződések Törvény hatálya alá tartozó kikötései esetén, és nem teszi kizárttá az e körbe tartozó szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálatát.

Indokai részletes kifejtésével továbbá állította, a per tárgyát képező szerződéses kikötések tisztességtelenek, mert semelyik időállapotban sem felelnek meg a Törvény 4. § (1) bekezdésében

meghatározott elvek egyikének sem.

Az elsőfokú bíróság a 2015. február 10-én megtartott tárgyalásról felvett 7. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt I. sorszámú végzésével elutasította felperesnek az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét.

Ezt követően az elsőfokú bíróság 2015. február 24-án meghozott 24.G.40.144/2015/8. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest az alperes részére 635.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmének elutasításával összefüggésben az elsőfokú bíróság a Pp. 155/A. § (1) bekezdésében és az EUMSZ 267. cikkében foglaltakra utalva kifejtette, a fogyasztói jogok védelmét célzó, a tagállami szabályozás számára minimum követelményrendszert felállító Irányelv nemzeti jogba történő átültetése a régi Ptk. és a régi Hpt. rendelkezéseinek többszöri módosításával megtörtént. A jogszabályi rendelkezések egységes alkalmazása érdekében a Kúria PK véleményeket és jogegységi határozatokat alkotott, a Törvény pedig a bíróságok számára kötelező 2/2014. PJE határozatban rögzített jogelveket emelte jogszabályi szintre, azok közvetlen érvényesülése érdekében. Mindezekre tekintettel a jelen perben történő ítélethozatalhoz nincs szükség az Irányelv felperes által megjelölt rendelkezéseit előzetes döntéshozatali eljárásban történő értelmezésére. Az elsőfokú bíróságot továbbá azért sem terheli előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettsége, mert nem minősül a perbeli jogvitában végső fokon eljáró fórumnak.

A per tárgyává tett általános szerződési feltételek 2. pontjában foglalt, ugyanazon időállapotot (2010. március 1. - 2010. november 26.) szabályozó, egyező megszövegezésű szerződéses kikötések tisztességtelenségének vizsgálata körében az elsőfokú bíróság elsősorban arra mutatott rá, a 2/2010. (XII. 10.) PK vélemény 2. és 3. pontja, valamint az azokhoz fűzött indokolás elvi élel kimondta, az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó kikötés attól még minősülhet tisztességtelenségnek, hogy nem ütközik jogszabályba; egy általános szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálatát nem zárja ki az, hogy a pénzügyi intézmény szerződésmódosítási jogát a jogszabályban írt követelményeknek megfelelő módon határozta meg; a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján kizárólag akkor nem képezheti bírósági vizsgálat tárgyát a jogszabály által meghatározott, vagy jogszabály előírásainak megfelelően meghatározott feltétel tisztességessége, ha a jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, hogy melyek az egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges indokai és nevesíti az okot, a régi Hpt. kógens keretszabályai a vizsgálatot nem zárják ki. Erre tekintettel megalapozatlanul hivatkozott a felperes keresetében arra, hogy miután a perbeli szerződéses kikötések megfelelnek a kidolgozásuk, illetve alkalmazásuk időpontjában irányadó kógens jogszabályi rendelkezéseknek, illetve a kötelező jogszabályi előírásokat árazási elveibe beépítette, a régi Ptk. 209. § (1) és (6) bekezdésében, illetve a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:102. § (4) bekezdésében foglaltak e kikötések tisztességtelenségének vizsgálatát kizárják.

A perbeli általános szerződési feltételek tisztességessége körében felperes megalapozottan azért sem hivatkozhat a Hpt. árazási elvekre vonatkozó kötelező rendelkezéseire, mert a Hpt. rendelkezései szerint az árazási elvek nem képezik a felperes általános szerződési feltételeinek részét, az árazási elvek rendelkezéseit, azok érvényesülését kizárólag a Felügyelet vizsgálhatja (Hpt. 279. § (4) és (5) bekezdés).

A felperes árazási elvekre hivatkozása továbbá azért sem vezethetett eredményre, mert az Európai Unió Bírósága C-12/17. számú ügyben hozott ítéletének 51. pontjában foglaltakra tekintettel fogyasztói szerződés esetén a jogszabály előírása folytán kötelezően alkalmazandó jogszabályi rendelkezést az átláthatóság érvényesülésének biztosítása céljából kifejezetten a szerződés részévé kell tenni annak érdekében, hogy a fogyasztó erről megfelelően tájékozott legyen; az átláthatóság elve megköveteli, hogy szükséges mértékben kidolgozásra kerüljön az adott szerződéses rendelkezés.

A Törvény 4. § (1) bekezdésére, a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. pontjában és a 2/2014. PJE határozat 2. pontjában foglaltakra utalva az elsőfokú bíróság rögzítette, a Törvényben meghatározott elvek bármelyikének sérelme a szerződéses kikötés tisztességességének megállapítására irányuló kereset elutasítását vonja maga után. Figyelemmel arra, hogy az átláthatóság követelményének érvényesülése az egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlásának előfeltételét képezi, elsőként ezen elv érvényesülését vizsgálta.

Az Európai Unió Bírósága C-26/13. és C-92/11. számú ügyekben hozott ítéleteiben foglaltakra utalva kifejtette, fogyasztói szerződésben a pénzügyi intézményt egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító általános szerződési feltételek akkor felelnek meg az átláthatóság elvének, ha a fogyasztó a szerződés megkötésekor előre láthatta, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. A fogyasztó számára közérthető tájékoztatást kell adni arról, hogy az ok-listában felsorolt körülmények bekövetkezése esetén fizetési kötelezettsége legfeljebb milyen mértékben növekedhet. Ez az elvárás a tisztesség olyan immanens, magától értetődő követelménye, amely nem a Hpt. valamely rendelkezésén, hanem közvetlenül a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésén alapul. A jóhiszeműség és tisztesség követelménye megkívánja, hogy az általános szerződési feltétel alkalmazója ne követeljen a maga számára a módosításra megfelelő korlátok nélkül okot adó felhatalmazást (BDT2013. 3013).

A perbeli szerződéses kikötések a felperes által alkalmazott díjszabásban szereplő tételek egyoldalú emelésére adnak lehetőséget. Az egyes díjtételek ugyanakkor nemcsak a fogyasztókkal való levelezés postai költségét, hanem ezzel összefüggő egyéb költségeket is magukban foglalnak. Nem állapítható meg azonban, hogy a postai levelezés költségei és az egyéb érvényesített költségek milyen arányban állnak egymással. Továbbá a postai szolgáltatások és az azokkal kapcsolatban felmerült költségek is többfélék lehetnek. Az sem állapítható meg, mi értendő a lízingbeadó által igénybe vett szolgáltatásainak díjáról szóló hirdetményben foglalt változás tényleges hatásának megfelelő aránya alatt, ez csupán a felperes által ismert belső arányoknak, a postai szolgáltatás egyes díjaira kivetített aránya, vagy pedig az emelés lehetősége a díjemelés teljes nominális összegéig terjed. Mindezekre tekintettel a perbeli szerződéses kikötések a fogyasztó számára nem átláthatóak és nem is ellenőrizhetőek, így nem felelnek meg az átláthatóság elvének. Tekintettel arra, hogy a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek bármelyikének sérelme alapul szolgál a perbeli szerződéses kikötések tisztességtelenségének megállapítására, az elsőfokú bíróság a további elveknek való megfelelést nem vizsgálta, a keresetet elutasította.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az első fokú ítélet megváltoztatását, a keresete szerinti ítélet meghozatalát kérte.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az Irányelv 4. cikk (1) bekezdése, 5. cikke, 7. cikk (2) bekezdése értelmezésével összefüggésben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szükséges. Az első fokú eljárásban részletesen kifejtett indokait kiegészítve hangsúlyozta, az első fokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben olyan esetben sem kizárt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése, amikor valamely ügyben a döntésre közvetlen kihatással bíró jogszabály közösségi joggal ellentétes volta látszik megállapíthatónak. E körben utalt a BH2010.29. számú eseti döntésre.

A per érdemére nézve felperes előadta, tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli szerződéses kikötések a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek közül nem felelnek meg az átláthatóság elvének, ezért tisztességtelenek.

A perbeli szerződéses kikötések és az általános szerződési feltételek e kikötésekhez szorosan kapcsolódó 1. pontjának megfogalmazásából a fogyasztó számára a szerződéskötéskor egyértelműen megállapítható és érthető, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás joga felperest a fogyasztó részére meghatározott célból, postai úton továbbított levélküldemények költségének a postai díjszabás változásából eredő növekedése esetén illeti meg akkor, ha a szerződéskötéskor a felperes által alkalmazott ezen postai szolgáltatás irányadó díjtételéhez képest a szerződés

fennállása alatt utóbb változás következik be.

Az elsőfokú bíróság az általános szerződési feltételek szintjét túllépve olyan részletszabály levezetését követeli meg felperestől az általános szerződési feltételekben, ami csak a konkrét díjváltozás fogyasztó, illetve a Felügyelet általi ellenőrzése keretében, a konkrét díj levezetése esetén merülhetne fel. Továbbá az elsőfokú bíróság nem az átlagfogyasztó szemszögéből, nem az átlagfogyasztótól elvárható gondosság, ésszerűség, tájékozottság és figyelmesség alapulvételével értelmezte az átláthatóság elvének érvényesülését, és arra sem volt tekintettel, hogy a Törvény speciális tárgyi és eljárási szabályai következtében felperes csak az általános szerződési feltételek szintjén támaszthatta alá az általa alkalmazott szerződéses kikötések tisztességességét.

Felperes fenntartotta az első fokú eljárásban is kifejtett azon álláspontját, hogy a finanszírozási jogviszonyok hosszú futamidejére tekintettel nem várható el, hogy előre konkrétan megjelölje, melyik postai szolgáltatást fogja igénybe venni, hiszen az adott postai szolgáltatás elnevezésének változása, vagy esetleges új szolgáltatás bevezetése miatt, vagy a régi szolgáltatás megszűnése esetén, illetve abban az esetben, ha a korábban alkalmazottól eltérő más postai szolgáltatást kell igénybe vennie, felperesnek nem lenne lehetősége arra, hogy a ténylegesen a fogyasztó érdekében igénybe vett postai szolgáltatás díjának változásából eredő arányos többletköltségét áthárítsa a fogyasztóra. Ismételten utalt arra is, a postai szolgáltatások igénybevételére a fogyasztó szerződésszegő magatartása esetén, illetve a fogyasztó által helyettesíthető szolgáltatás igénybevételével kapcsolatosan kerül sor, a fogyasztó tehát nemcsak az esetleges díjemelést, de a díjakat is elkerülheti. A felperes azzal, hogy az egyoldalú módosítási joga gyakorlása bázisaként a szerződéskötés időpontja szerinti díjszabást vette alapul és ehhez képest a változtatás korlátjaként szabta azt, hogy a változás ténylegesen hasson a fogyasztóra áthárított díjra és azzal arányos legyen, arra vállalt kötelezettséget, hogy a szerződéskötéskor az általa alkalmazott arányokat megtartva foganatosítja a változtatást. Ily módon a perbeli szerződéses kikötések megfelelnek a régi Hpt. 2010. január 1-től hatályos 210. § (4) bekezdésében az egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlására nézve meghatározott követelményeknek is.

Felperes nyomatékosan hivatkozott arra is, az átláthatóság elvéből fakadóan azon követelmény, hogy a fogyasztónak a szerződéskötéskor teljes körűen át kell látnia az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét és tisztában kell lennie azzal, hogy díj- és költségfizetési kötelezettsége milyen feltételek bekövetkezése esetén, milyen mértékben változhat, nem terjedhet ki a megváltozott új díj és költség összegszerű meghatározására, kiszámítási módja szerződésben való rögzítésére, vagy a változás konkrét mértéke előre történő meghatározására. A perbeli szerződéses kikötések megfelelnek az átláthatóság elvének, mert azok alapján a fogyasztó fel tudja mérni a változás lehetséges alakulását. A szerződésből egyértelműen megállapítható, hogy az ok-listában szereplő körülmény-változás milyen okból (a Posta levelezési díjának a szerződéskötést követő változása), milyen mértékben (a Posta levelezési díjának változásával arányosan megtartva a szerződéskötési arányokat), milyen módon (ha a felperes a megváltozott díjú szolgáltatást veszi ténylegesen igénybe a fogyasztónak történő levélküldés érdekében) hat ki a megváltozott költség és díj mértékére.

A fentiekben túl utalt arra is, a fogyasztó nem áll védtelenül a kikötést esetlegesen alkalmazó felperessel szemben, mert a szerződésmódosításról 60 nappal megelőzően történő tájékoztatás és a tényleges alkalmazás közötti időben lehetősége van különböző fórumokon panasza benyújtására, igénye érvényesítésére. Kiemelte, ha felperes a postai díjszabások emelkedése esetére automatizmust írt volna elő, az a fogyasztóra nézve hátrányosabb eredménnyel járt volna, mint a perbeli kikötés, ami felső korlátot is tartalmaz. Ugyanez állapítható meg, ha a per tárgyává tett kikötést az azóta hatályba lépett ún. fair bank törvény, a 2014. évi LXXVIII. törvény rendelkezéseivel vetjük össze.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az első fokú eljárásban részletesen kifejtett indokait fenntartva továbbra is sürgősen tartotta

az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését, hangsúlyozva azt is, a Törvény 6. §-a alapján korábban indult és már jogerősen befejezett perekben eljáró bíróságok egyetlen esetben sem tartották szükségesnek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, a Fővárosi Ítéltábla, valamint a Kúria határozataiból ennek részletes indokai is megállapíthatóak.

A per érdemére nézve az első fokú eljárásban részletesen kifejtett álláspontját ugyancsak fenntartva alperes a 2/2014. PJE határozat indokolásának III/2. pontjában foglaltakra utalva hangsúlyozta, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő általános szerződési feltétel akkor felel meg az átláthatóság elvének, ha a szerződéskötéskor felmérhetővé, az egyoldalú szerződésmódosítás bekövetkeztekor pedig – a már bekövetkezett körülményváltozások konkrét mértékének ismeretében – ellenőrizhetővé teszi a fogyasztó számára a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát, mértékét. A perbeli szerződéses kikötések e követelményeknek nem felelnek meg, mert nem határozzák meg azt, hogy a Posta szolgáltatásai közül – amelyek körébe a postáról szóló 2003. évi CI. törvény és az annak helyébe lépő, a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény rendelkezései szerint az ajánlott szolgáltatás, az expressz postai szolgáltatás, a futárposta-szolgáltatás, az időgarantált szolgáltatás, a könyvelt küldemény is beletartozik – a felperes, mely szolgáltatásokat veszi igénybe. Ennek következtében a felperes által felszámított postai költség, annak esetleges módosulása és a módosulás mértéke a fogyasztó számára nem állapítható meg, a fogyasztó nem láthatja előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. A perbeli szerződéses kikötések alapján az ésszerűen figyelmes és körültekintően fogyasztó sem tudja megállapítani azt, hogy milyen okból, milyen mértékben kerülhet sor többlet terhek rá történő áthárítására, a postai díjszabás változása milyen módon hat ki az általa fizetendő díj mértékére.

A régi Hpt.-nek megfelelés az átláthatóság elvének érvényesülése szempontjából azért nem bír relevanciával, mert a tisztességtelenség és a jogszabályba ütközés különböző semmisségi okok.

A felperes által alkalmazott árazási elveknek azért nincs jelentősége, mert nem képezik a szerződés részét, így azokra a fogyasztó jogot nem alapíthatott. Az árazási elvek egyébként is üzleti titkot képeznek, csak a közjogi ellenőrzési rendszer megkönnyítését szolgálják, a fogyasztóval kötött magánjogi szerződés kikötésének tisztességes voltát ugyanakkor a magánjogi jogviszony keretében kell értékelni. Az alperes továbbá hangsúlyozta, nemcsak az átláthatóság, de az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét is sérti, hogy a perbeli szerződéses kikötés értelmezésével összefüggésben felperes a vele szerződő fogyasztót több különböző irat összeolvasására kényszeríti.

Az alperes ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a alkalmazásával kérte megállapítani.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a jelen perben nem merült fel a 93/13/EGK irányelv felperes által megjelölt rendelkezései EUMSZ 267. cikke szerinti értelmezésének szükségessége, ezért az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését nem találta indokoltnak. Arra tekintettel továbbá, hogy a jelen perben a Fővárosi Ítéltábla nem minősül végső fokon eljáró fórumnak, előzetes döntéshozatalra tartozó kérdés felmerülése esetén sem terhelné az Európai Unió Bíróságához fordulás kötelezettsége.

A per tárgyalásának felfüggesztésére okot adó körülmény hiányában a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül és a fellebbezést az alábbiak szerint megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes keresetének elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból helytállóan vont le következtetést a kereset alaptalanságára.

Az első fokú ítélet indokolásában foglaltakkal maradéktalanul egyetértve a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésben előadottakra tekintettel a következőkre mutat rá.

Amint azt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában – az Európai Unió Bírósága C-26/13. és C-92/11. számú ügyekben hozott ítéleteiben foglaltakra is utalva – helytállóan kifejtette, fogyasztói szerződésben a pénzügyi intézményt egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító általános szerződési feltételek akkor felelnek meg a Törvény 4. § (1) bekezdés e) pontja szerinti átláthatóság követelményének, ha a szerződés megkötésekor a fogyasztó előre láthatta, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására.

A felperes fellebbezési előadásával szemben sem a per tárgyát képező szerződéses kikötésekből, sem az általános szerződési feltételek 1. pontjában foglaltakból, sem pedig a keresetlevélhez mellékelt, a szerződéskötéskor alkalmazott felperesi díjszabásból nem állapítható meg, hogy az általános szerződési feltételek 2. pontjában meghatározott körbe tartozó küldemények, nyilatkozatok fogyasztóhoz történő eljuttatása érdekében felperes a rendelkezésére álló postai szolgáltatások közül melyeket veszi igénybe, továbbá az sem, hogy az igénybe vett postai szolgáltatások költségei a felperesi díjszabás szerinti díjakban milyen arányt képviselnek. Ebből következően a szerződéskötéskor a fogyasztó nem volt, nem lehetett abban a helyzetben, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozások esetén kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét, továbbá arra sincs lehetősége, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét biztosító rendelkezések alkalmazásának jogszerűségét utóbb ellenőrizni tudja, és ennek alapján szükség esetén fel tudjon lépni a pénzügyi intézménnyel szemben. A perbeli szerződéses kikötések ezért a fogyasztó számára nem átláthatóak és nem is ellenőrizhetőek, ezért sértik az átláthatóság követelményét, amint azt ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság is helytállóan megállapította.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján – helyes indokaira utalással – helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Fővárosi Ítéletábrla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (4) és (5) bekezdése alkalmazásával, mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2015. április 10.

Dr. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül:
Roznoviczky Illésné
tisztviselő